

MARIBORSKI VEČERNIK „JUTRA“

Cena 1 Din.

Uredništvo in uprava: Maribor, Gosposka ul. 11 / Telefon uredništva 2440, uprave 2466
Izhaja razen nedelje in praznikov vsak dan ob 16. uri / Velja mesečno prejemnik
v upravi ali po pošti 10 Din, dostavljen na dom 12 Din / Oglasi po ceniku / Oglase
sprejema tudi oglasni oddelček „Jutra“ v Ljubljani / Poštni čekovni račun št. 11.409

Naše stališče

Ko stopa naša država sporazumno s svojimi zavezniki zaradi gnusnega marseilleskega zločina pred najvišji forum mednarodne politike, pred Društvo narodov v Ženevi, da zahteva zadoščenje in zagotovilo, da se zločinsko delo mednarodnega terorizma proti njenemu obstoju ne bo nadaljevalo, preiskava o atentatu še ni popolnoma dokončana, vemo pa kljub temu, da so vsi glavni momenti že ugotovljeni in velikih sprememb ne more več biti. Izpovedi direktnih sokrivcev marseilleskega atentata, raznih drugih zaslišancev, kakor tudi ugotovitve na podlagi zaplenjenih dokumentov, arhivov itd., so nam jasno in glasno izpričale, da delovanje teroristov ne bi bilo nikoli mogoče, ako jih ne bi bili podpirali zunanji faktorji, in sicer taki, ki so v direktni ali najtesnejši zvezi z nekaterimi vladami in delajo več ali manj tudi po njih intencijah in za njihov račun. Moralna krivda zadeva torej vsaj indirektno tudi te tuje faktore in tuje vlade. V tem pa je vsa ogromna teža izsleditev preiskave in v tem je pot pred forum Društva narodov.

Teroristi, ki so zasnovali in izvršili marseilleski atentat, so imeli zatočišče v tistih državah, sosedah Jugoslavije, ki jih drži v zunanji politiki skupno stremenje po reviziji mirovnih pogodb, torej tudi po spremembi sedanjih državnih meja v srednji Evropi. Revizionistične in legitimistične organizacije, ki so direktno orodje teh vlad, so teroriste sprejemale, se zavzemale zanje, jih podpirale moralno in skrbale zanje materialno. Mimo tega so pa tudi neposredno delovale pri načrtih za zločine proti obstoju Jugoslavije. Saj je njihov najvišji cilj bil vedno, je in bo po vsej verjetnosti in po raznih znakih sodeč tudi v bodoče — uničenje Jugoslavije! Gotovo ni le go lo naključje, da je madžarski nacionalistični in revizionistični list »Nagy Magyarország« (Velika madžarska država) prav te dni znova objavil že l. 1928. izdelan zemljevid, ki kaže razdelitev srednje Evrope po željah revizionistov. Na tem zemljevidu je Češkoslovaška docela izginila, Romunija se je zmanjšala skoraj na predvojno stanje, Jugoslavija pa se je razdelila na Srbijo, okrnjeno Hrvatsko, Madžarsko, Avstrijo in Italijo.

Nameni, ki so ga imeli tisti, ki so teroriste moralno in materialno podpirali, je torej čisto jasen in ne potrebuje nobenega komentarja več. Dokazana je pa tudi v polni meri njihova krivda in vemo danes, da se je vse, karkoli se je v teh petnajstih letih storilo proti Jugoslaviji, storilo iz tega vira. Revizionistom in legitimistom se je pa pridružila tudi še moskovska tretja internacionala, seveda iz čisto drugih namenov. Hotela je podpirati organizirane zmede v srednji Evropi in v Evropi sploh, da bi na njive, razorojene po kaosu, sejala zločinsko in peklenjsko seme komunistične svetovne revolucije. Čudna je torej družba, ki se je našla na skupnih potih zarote proti Jugoslaviji, katero je udarila z gnusnim umorom velikega kralja Aleksandra I. Zeditelja, računajoč zmotno, da bo ta udarec že zadostoval za zrušenje in konec.

Toda ne zrušenja ne konca ni. Silno je naše trpljenje, velika je naša skupna bolelost, toda namesto na mrtvaški oder svoje samostojne zedinjene državnosti stopamo sedaj kot tožilci na oder Društva narodov v Ženevi. Na ta oder stopamo sklenjeni tesno v neločljivo enoto Jugoslavije, ki se brez fizične smrti našega celokupnega naroda ne da uničiti. In takl, enotne volje kakor granitni zid, terjamo od Društva narodov, da nam pri-

Novi državni proračun

Danes dopoldne je finančni minister predložil narodni skupščini v razpravo in odobritev novi državni proračun in finančni zakon

BEOGRAD, 19. nov. Finančni minister je izročil danes dopoldne narodni skupščini predlog novega državnega proračuna za leto 1935/36. Predlogu je priložen tudi osnutek finančnega zakona. Finančni minister dr. Gjorgjević je sprejel s tem v zvezi zastopnike tiska in jim podal sledečo izjavo:

Predlog novega državnega proračuna, ki sem ga po določilih čl. 102. državne ustave predložil današnji narodni skupščini, je v bistvu nadaljevanje one finančne politike, ki je bila merodajna tudi pri sestavi prejšnjih treh državnih proračunov in se vodi vedno z enako doslednostjo in vztrajnostjo. Tudi ta osnutek je bil izdelan v nameri doseči najnižje postavke v

prilagoditvi na stanje narodnega in državnega gospodarstva. Predlog o splošnih izdatkih državne uprave, kolikor se bodo krili s fiskalnimi dohodki, izkazuje 6.850.188.818 Din in je v primeru z lanskim nižji za 64.165.522 Din. Proračun izdatkov državnih podjetij, ki se vzdržujejo z lastnimi sredstvi, znaša 3.137.674.439 Din, je torej za 119.222.019 Din nižji od lanskega. Celokupno znižanje proračuna znaša pa 183.387.541 Din, državni proračun skupaj pa izkazuje vsoto 9.987.863.257 Din.

Sedaj predloženi proračun je v primeru z dosedanjimi najmanjši od leta 1924. Kljub splošnemu znižanju izdatkov, so se pa morali nekateri povečati se morajo uveljaviti. Sem spadajo po-

ti, ker so zahtevali to novi zakoni, ki kojnine in invalidske rente, ki so povišane za 11 milijonov dinarjev. V pravosodnem ministrstvu znaša povišek 6.8 milijonov, v vojnem ministrstvu 56.7 milijonov, v ministrstvu socialne politike 0.5 milijonov itd. Proračuni vseh drugih ministrstev so se znižali, vendar se je pa poskrbelo za to, da bo državni aparat tudi z novim proračunom lahko nemoteno funkcioniral. Dohodki direktnih davkov so preračunani na 134 milijonov manj ko lani, prav tako tudi dohodki državnih podjetij z lastnim gospodarstvom. Naposled je pa dejal finančni minister še to, da novi finančni zakon ne vsebuje nobenih bistveno važnih sprememb.

Italija vztraja pri svoji politiki

VSI ZNAKI OB OBISKU DR. SCHUSCHNIGGA KAŽEJO, DA BO ITALIJA OSTALA TRDOVRATNA.

RIM, 19. nov. Avstrijski zvezni kancelar dr. Schuschnigg je v soboto in včeraj razpravljaj z Mussolinijem o predmetih sestanka. V soboto zvečer se je udeležil banketa, na katerem sta Schuschnigg in Mussolini izmenjala zdravici, naglašujoč zvezo med Italijo in Avstrijo, kakor tudi Madžarsko za temelj ureditve srednje Evrope. Včeraj dopoldne se je Schuschnigg v spremstvu zunanjega ministra Berger-Waldenegga, avstrijskega poslanika in drugega spremstva udeležil maše v nemški cerkvi Anima. Nato je pa odpotoval v Sabaudijo, kjer si je ogledal nove naselbine na izsušenih Pontinskih močvirjih.

Obisku dr. Schuschnigga posvečajo v Italiji zelo veliko pažnjo in se mu povsod prirejajo svečani sprejemi. Tudi italijanski tisk zasleduje vse njegove korake in izjave. Iz uradnih komunikacij, kakor tudi iz pisanja listov, seveda ni mogoče razbrati, o čem sta se Schuschnigg in Mussolini razgovarjala. Iz vsega pa sledi, da vztraja Italija odločno na svojem najtesnejšem zavezništvu z Avstrijo in tudi Madžarsko. Naglašja se, da je ta zveza za Italijo podlaga, na kateri se edino more organizirati sodelovanje v Podonavju. Z drugimi besedami pomeni

to, da bi se morala vsaka druga skupina ali posamezna država, ki bi hotela sodelovati, postaviti popolnoma na stališče zahtev in smernic te skupine. Sporazum med Italijo in Jugoslavijo, odnosno celotno malo antantno, bi bil torej mogoč le v primeru, ako bi se Jugoslavija ali mala antanta docela uklonila volji Italije, za katero stoji volja Avstrije in Madžarske. Da bi na taki podlagi doseženi sporazum dajal italijanski skupini prednost in razne privilegije, je čisto jasno.

Spricho vsega tega pričenjajo tudi v Parizu že uvidevati, da naloga, katero so si zastavili, namreč sporazum med Rimom in Jugoslavijo odnosno celo malo antanto, ne bo tako lahka, kakor bi se utegnili misliti. Ker stoji Francija na stališču, da brez sporazuma med Rimom in Beogradom tudi ni sporazuma med Parizom in Rimom, je sedaj odvisno vse od tega, ali bo Italija trdovratno vztrajala na svojih dosedanjih političnih linijah, ali ne. Vsi znaki pa kažejo doslej, da te svoje linije ne misli čisto nič spremeniti. To kaže v vseh momentih tudi sedanjí obisk in sprejem avstrijskega zveznega kancelarja dr. Schuschnigga v Italiji.

Posaarska pogajanja

RIM, 19. novembra. Odbor trojice za Posaarje še vedno ni dovršil svojega dela. Glavna pozornost je posvečena sedaj delu pododbora za finančna in gospodarska vprašanja, ker le od rezultatov posvetovanja tega odbora odvisna tudi možnost vsega sporazuma o Posaarju. Nemški delegati so zahtevali od vlade nove instrukcije, in sicer zaradi zahtev francoskih delegatov, ki zahtevajo izplačilo uradnikov in umik krožečega denarja iz Posaarja čim bo ugotovljeno, da je ple-

biscit izpadel v korist Nemčije. Nemčija sprejema te pogoje, zahteva pa izplačilo v obrokih. Pariz gotovo ne bo pristal na izročitev Posaarja Nemčiji pred popolnim izplačilom vseh obveznosti. Ako se reši to vprašanje ne bo nobene nevarnosti več za večje konflikte. V nasprotnem primeru bo nastala velika nevarnost ostrega spora med Nemčijo in Francijo, ker bo Nemčija, ako izpade plebiscit v njeno korist, nedvomno zahtevala takojšnje uveljavljanje svojih pravic.

skrbi zadoščenje! Nočemo se zadovoljiti s praznimi papirnatiimi resolucijami in spomenicami, kakršna je bila n. pr. ona o Mandžuriji in tudi ne dovolimo, da bi se naša tožba zadušila v miznici kaknega pogrebnege odseka ženevske mednarodne institucije. Člani Društva narodov smo in kot taki zahtevamo, da tudi drugi člani

respektirajo naš obstoj in našo nacionalno ter državno posest. Pravico do obstoja in razvoja v svoji lastni svobodni državi smo si priborili z morjem krvi svojih najboljših sinov, blagoslovila pa jo je naposled še dragocena kri mučeniskega vladarja, viteškega kralja Aleksandra I. Zeditelja!

Vzhodni pakt

PARIZ, 19. novembra. »L' Oeuvre« poroča, da je francosko zunanje ministristvo naposled izdelalo besedilo francoskega odgovora na poljsko noto o vzhodnem paktu. List pravi, da bo Laval, ki se je z zastopnikom Rusije Rosenbergom že sporazumel, pogajal o tej zadevi jutri v Ženevi tudi s polskim zunanjim ministrom Beckom. Francoski odgovor na poljsko noto je sestavljen v zelo pomirljivem duhu. Francija upošteva rezerve Poljske. Obenem naglašja, da se bosta Češkoslovaška in Litva zadovoljili s paktom o nenapadanju. V odgovoru se tudi ugotavlja, da pakt ne bo določal enakih obveznosti za vse podpisnike.

UNIČEN ITALIJANSKI KONZULAT.
RIM, 19. nov. V Abesiniji je nastalo zaradi vesti o agresivnih namenih evropskih držav proti temu črnemu cesarstvu veliko razburjenje. V Gondarju so množice napadle italijanski konzulat in ga popolnoma razdejale.

ITALIJANSKI MINISTRSKI SVET.
RIM, 19. nov. Danes popoldne se sestane v palači Viminale ministrski svet pod Mussolinijevim predsedstvom. Med drugim bo razpravljaj tudi o sedanjih aktualnih zunanjepolitičnih vprašanjih.

SPREMEMBE V FRANCOSKI VOJSKI.
PARIZ, 19. novembra. »Matin« poroča, da bo general Weygand v začetku prihodnjega leta zapustil svoje mesto inspektorja francoske vojske in člena vrhovnega vojnega sveta. Na njegovo mesto pride general Gamelin, sedanjí šef generalnega štaba, šef generalnega štaba pa postane general Georges, ki je bil, kakor znano, v Marseillu nevarno ranjen.

CHAMBRUN MOLČI.

PARIZ, 19. novembra. »Petit Parisien« poroča iz Rima, da je francoski veleposlanik de Chambrun dospel včeraj v Rim. Na kolodvoru ga je sprejel vršilec poslov Dampierre z osebjem veleposlanništva ter zastopniki rimskih in pariških listov. Na vprašanje o razgovorih z Lavalom je de Chambrun odklonil vsako izjavo in se je takoj odpeljal v veleposlanništvo.

TAJFUM NA FILIPINIH.

NEW YORK, 19. novembra. Po vesteh iz Manille je tajfum zopet opustošil Filippine, najtežje je prizadet otok Luzon. — Število žrtev in višina škode še nista ugotovljena.

Dnevne vesti

Otvoritev razstave ljubljanskih slikarjev in kiparjev

V nedeljo dopoldne je bila v veliki kazinski dvorani v Mariboru otvorjena razstava ljubljanskih likovnih umetnikov. Bila je to nekaka vrnitev obiska mariborskemu umetniškemu klubu. »Brazdi«, ki prav te dni razstavlja v Ljubljani. Mariborsko razstavo ljubljanskih umetnikov je organiziral ljubljanski trgovec z umetninami g. Anton Kos in ima torej ta razstava predvsem trgovski značaj.

V Mariboru smo imeli sicer že več razstav ljubljanskih umetnikov, ki so razstavljali posamezno, ali pa v skupinah. Čeprav na tej razstavi manjkajo nekateri izrazitejši ljubljanski umetniki (predvsem kiparji!), so razstavljena dela naših mojstrov bistvena slika sodobnega slovenskega slikarstva, manj kiparstva. Razstavljeni so dela naslednjih umetnikov: Matije Jame, Mateja Sternena, Anice Zupančeve-Smodnikove, Hin. Smrekarja, R. Jakopiča, Nika Pirnata, Ivana Zajca, Tineta Kosa, Franca Klemenčiča, Alberta Sirka, Dalmatica Inchiostrija, Franceta Goršeta, Petra Lobode, Maksima Gaspa-

rija, Franceta Zupana, Ivana Vaupotiča in Bruna Vavpotiča. — Torej sama Mariborčanom že znana imena. Poudariti je treba, da so vse umetnine novejšega datuma in take, ki v Mariboru še niso bile razstavljene. — Izmed umetnikov je najjačje zastopan reprezentant izrazitega impresionizma Matija Jama, ki je zastopan kar z 32 olji. Slike in kipi so razvrščeni tako, da dobi obiskovalec dober pregled čez vso slovensko slikarsko in deloma tudi kiparsko umetnost. Širjemu krogu obiskovalcev so posebno prikupna dela Maksima Gasparija.

Ob priliki otvoritve razstave je vodil obiskovalce po dvorani g. dr. Šijanec, umetnostni zgodovinar iz Celja. Njegovi razlagi in pojasnjevanju posameznih osebnosti slikarjev in dojemanja del, so številni poslušalci sledili z velikim zanimanjem. Razstava je bila deležna že v nedeljo velikega obiska. — O razstavljenih delih bomo še prinesli obširnejše poročilo.

VSEM CENJENIM NAROČNIKOM. Dne 12. novembra smo poslali vsem cenjenim naročnikom opomine dolgujoče na ročnine. Na položnicah označeni zneski veljajo do konca novembra 1934. S tem bo vsak naročnik točno vedel, kako stoji s svojo naročnino. Uprava lista bo primorana vsem onim, ki opominov ne upoštevajo in na priloženi položnici ne nakažejo označenih zneskov, koncem novembra ustaviti list. Naj nam cenjeni naročniki tega ne zamerijo, saj se bo vsak izmed naročnikov gotovo zavedal važnosti našega edinega slovenskega glasila na bivšem štajerskem in storil napram svojemu listu svojo dolžnost. Uprava »VEČERNIKA«.

Iz učiteljske službe. Premešeni so: Evgen Nagi od Sv. Primoža v Domaniševce, Karel Dobrošek iz Pilštajna v Prevalje, Ivan Križaj iz Cirkovcev k Sv. Barbari v Halozah, Josip Bezjak iz Črenšovcev v Lipo, Rihard German iz Dravogradu v Črno, Roman Košutnik iz Majšperka k Sv. Marjeti pod Ptujem, Marija Majnik iz Mute v Remšnik, Štefan Švegelj iz Beltincev v Peteševce, Dušan Spindler iz Gornjega grada v Mozirje, Rudolf Fajon iz Ptujске gore k Sv. Barbari v Halozah, Ema Mačjus iz Ptuja v Hajdino, Emilija Purkelc s Spodnje Polskave na Ptujsko goro, Vera Pihler iz Strojne v Marenberg, Marija Ravber iz Črenšovcev v Zamostje, Hinko Ravber iz Srednje Bistrice v Zamostje in Miroslav Viher iz Doline v Pince.

Novi učitelji in učiteljice. Z odlokom ministrstva prosvete so postavljeni za učitelje in učiteljice naslednji učiteljski abiturienti in abiturientke: Janez Rauter v Kapco, Anton Medved v Ruše, Janko Pucko v Hotizo, Marjan Levstevk k Sv. Tomažu v Slov. goricah, Josip Kenc v Marijo Snežno, Evald Rak v Limbuš, Katica Antončič v Male Polane, Marija Arko v Tišino, Angela Bračko v Gornjo Radgono, Angela Budja v Slov. Bistrico, Nada Čejan v Stogovce, Marica Čepč v Ruše, Ana Dougan k Sv. Miklavžu pri Ormožu, Kristina Duh v Dokležovje, Marija Finkuš k Sv. Juriju ob Ščavnici, Zora Hlad v Šafarsko, Frančiška Janežič v Novo cerkev, Justina Jekl v Zavrč, Valerija Jenčič v Petrovče, Gabrijela Kavčič v Središče, Rozalija Kos v Malo Nedeljo, Slavka Legiša k Sv. Marku pri Ptuj, Ljudmila Lužar k Sv. Marjeti, Julija Mozer v Negrovo, Jožefa Mohorič k Sv. Bolfenku pri Ptuj, Leopoldina Pečnik v Selnico ob Dravi, Adela Prah k Sv. Trojici v Slov. goricah, Marija Sitar k Sv. Andražu v Halozah, Hilda Skaza k Sv. Tomažu pri Ptuj, Bogdana Stritar k Sv. Duhu na Stari gori, Sonja Tičar k Sv. Juriju v Prekmurju, Klotilda Trost v Limbuš, Rozalija Urbančič k Sv. Vidu pri Ptuj, Dora Vitez v Kroplivnik, Pavla Verhovnik v Cirkovce, Ljudmila Zamuda v Stogovce, Marica Zorčič k Sv. Urbanu pri Ptuj, Gizela Simerl v Aarenberg in Justina Poderžaj v Dolno Lendavo.

Učitelji dravske banovine se bodo poklonili blagopokojnemu viteškemu kralju Aleksandru I. Zedinitelju 9. decembra. Jugoslovensko učiteljsko združenje, sekcija za dravsko banovino, bo priredilo 7., 8. in 9. decembra skupno potovanje v Topolo in na Oplenac.

Poziv. Mestno poglavarstvo mariborsko poziva hišne posestnike, njih namestnike (hišne upravitelje) in hišnike, da pred nastopom zime v lastnem interesu izpraznijo in zaprejo vrtno in dvoriščne vodovodne napeljave in jih tako obvarujejo poškodb zaradi mraza. Glede hišnih vodovodnih inštalacij se naj iz istega razloga ob nastopu mraza pazi, da bodo okna na hodnikih, v straniščih in kletnih prostorih zaprta. Jaški z vodomeri naj bodo vedno snažni.

Za tovrstni promet zaprta Gosposka ul. Zaradi polaganja novega plinovoda v Volkmerjevi ulici za priključitev nove zgradbe Grajskega kina bo jutri v torek zaprta Gosposka ulica za ves vozovni promet.

Ljudska univerza v Mariboru. Danes v ponedeljek ob 20. uri predava o šušmarstvu v medicini g. dr. Vladimir Bazala, univer. docent iz Zagreba. Naš Maribor se ponovno spomni ob zaključku najgloblje žalosti svojega velikega kralja, in sicer z lepo glasbeno proslavo, ki jo priredijo skoraj le naši mariborski umetniki v torek 20. novembra ob 20. uri v frančiškanski cerkvi. Ta romarska katedrala bo tvorila gotovo najlepši okvir tej svečanosti in prekrasno rezonanco na divno glasbo Bacha, Liszta, Gallausa, Dugana, Lisinskega i. dr. Glasbene točke proizvajajo virtuoz ga. Fani Brandlova iz Maribora, g. Franjo Dugan iz Zagreba ter moški zbor prvih mariborskih pevcev (gg. Neralič, Sancin, Živko). Ker bo gotovo velik dotok patriotično čutečega občinstva, prosimo, da se nabavijo vstopnice vnaprej.

Balkanske nogometne tekme. Letošnje nogometne tekme za »Balkanski kup« se bodo vršile ob priliki božičnih praznikov v slovitim štadionu v Atenah v dneh 23., 25., 26., 29., 30. decembra ter 1. januarja 1935. Naša državna reprezentanca bo igrala z bolgarsko 23. decembra, z grško 25. decembra in z romunsko 1. jan. »Putnik« v Beogradu pripravlja za ta športni dogodek posebni vlak v Atene. Vlak bo formiran v Beogradu in bodo udeleženci tega izleta uživali 50% popust iz vse naše države do Beograda in zopet nazaj. Informacije daje ter prijave sprejema »Putnik«, Maribor, Aleksandrova ul. 35, telefon 21-22.

Zemunski most velja 222 milijonov Din. Stroški za gradnjo zemunskega mosta, ki veže srce Beograda z Zemunom, znašajo okrog 222 milijonov Din. Železna konstrukcija je težka 7 milijonov kilogramov in stane okrog 65 milijonov Din. Težke milijone pa stane tudi gradnja kamenitih stebrov, viadukta na zemunski strani in nad nasipom, cestna dela, nadalje odškodnine za razlašena zemljišča in drugi izdatki.

Žalni koncert Ljudske univerze, ki bo jutri zvečer v Frančiškanski cerkvi kot spominska proslava pokojnega kralja Aleksandra I. Zedinitelja ob koncu globoke narodne žalosti, bo najdostojnejši izraz žalovanja tako po vsebini večera kakor po ugledu sodelujočih umetnikov. Sloviti zagrebški orgelski virtuozi Franjo Dugan nas po dolgih letih spet obišče in nam bo nudil priliko, da občudujemo njegovo mojstrsko orgljanje v dveh francoskih skladbah in v znameniti njegovi fugi v c-molu. Razen tega bo spremljal našo domačo violinsko virtuozinjo pri dveh času in kraju primernih komadih kompozitorjev Goldmarka in Haydna, umetnica sama pa bo vrhu tega še podala skupno s svojo iz mnogih koncertov že znano učenko, violinistino gčo Reiserjevo Bachov Largo za 2 violini. Novost za Maribor je tudi nastop komornega pevskega zbora, ki bo pod vodstvom prof. Vasilija Mirka zapel več motet in drugih cerkvenih pesmi skladateljev J. Petelina (Galus, 16. stoletja), Brumela, Bortnjanskega, Foersterja, Lisinskega, čigar 80-letnico slavi jugoslovanski kulturni svet prav letos, in Franca Liszta. V tem zboru sodelujejo tudi naši glavni mariborski solisti (Sancin, Neralič, Živko, Faganeli).

Zborovanje protituberkuloznih lig. Včeraj dopoldne so zborovali v Ljubljani zastopniki protituberkuloznih lig iz vseh krajev naše banovine. Zborovanja so se udeležili tudi številni najodličnejši predstavniki naših zdravstvenih, socialnih in prosvetnih organizacij in ustanov. Mariborsko protituberkulozno ligo je zastopal sanitetni referent g. dr. Jurečko. Zborovanje je prikazalo vse dosedanje delovanje protituberkuloznih lig in potrebo po reorganizaciji liginega dela. Iz poročil posameznih referentov je razvidno, da je bilo lani ustanovljenih večje število krajevnih lig, tako v Gornji Radgoni, Ljutomeru, Marenbergu, Murski Soboti, Ptuj, Rušah, Slovenjgradu, pri Sv. Lovrencu na Pohorju, Slovenski Bistrici, pri Sv. Lenartu in drugod. Najbolj delavni sta ligi v Gornji Radgoni in Celju.

Šahovski mojster Vasja Pirc bo priredil prihodnji teden večjo turnejo po večjih mestih Jugoslavije. Igral bo večino ma simultanke.

Iz krajevnih organizacij JNS za V. mestni okraj. Propagandni odsek krajevnih organizacij JNS za V. mestni okraj bo imel v sredo 21. t. m. ob 20. v društvu njih prostorih važen sestanek, ki je obvezen za vse člane odseka. Dobrodošli tudi somišljeniki.

Českoslovaška narodna banka v spomin blagopokojnega kralja Aleksandra I. Českoslovaška narodna banka je sklenila oddolžiti se spominu viteškega kralja Aleksandra I. Zedinitelja na ta način, da bo trem jugoslovanskim dijakom na českoslovaških visokih šolah dajala letno štipendijo po 5000 čeških kron, in sicer od letošnjega leta pa do leta 1941.

Radio Ljubljana. Spored za torek 20. t. m.: Ob 11.00: šolska ura: »O mladinski glasbi« (prof. E. Adamič); 12.15: plošče; 12.50: poročila; 13.00: čas, plošče; 13.00: gospodinjstva ura: »Poročilo o mednarodnem kongresu v Berlinu za gospodinjstvo«; 13.20: otroška ura; 13.40: nemščina; 13.50: nacionalna ura: »Fran Miklošič«; 13.55: plošče; 14.50: jedilni list, program za sredo; 20.00: prenos iz Beograda; 22.00: čas, poročila, plošče.

Grajski kino. Danes v ponedeljek zadnji dan »Kavalkada«. Od torka dalje krasna ljubavna pesem »Obsojena, da ljubi« vefilmski v nemškem jeziku. Glavno vlogo igra Norma Shearer. Pripravlja se Lehárjeva opereta »Frasquita«; Hans Heinz, Bollmann in Jarmila Novotna.

Kino Union. Od danes najnovejši vefilm iz azijskih džungel »Vražji tiger«. Silno napeta vsebina ter originalni posnetki. Film, katerega vsaka scena nudi posebno senzacijo.

Da osvežite kri, pijte nekaj dni zapored jutraj čašo naravne »Franz Josefove« grenčice. Od mnogih zdravnikov zapisana »Franz Josefova« voda uravnava delovanje črevesja, krepi želodec, izboljšuje kri, pomiri živce, povzroči, da se človek splošno dobro počuti in da ima jasno glavo. »Franz Josefova« grenčica se dobi v vseh lekarnah, drogerijah in specerijskih trgovinah.

Narodno gledališče

REPERTOAR.

Torek, 20. novembra ob 20. uri: »Hamlet« red D. Znižane cene.

Sreda, 21. novembra ob 20. uri: »Konflikt« red A.

Četrtek, 22. novembra ob 20. uri: »Gugalnica« red C.

»Hamlet« po znižanih cenah. Klasično in pri nas prav dobro uspelo Shakespearjevo tragedijo »Hamlet« ponove v torek, 20. tm. za red D. Pri tej predstavi veljajo znižane cene.

Odvetnike in pravnike sploh opozarjamo na zanimivo psihološko dramo »Konflikt«, ki jo ponove v sredo, 21. t. m. za red A. To delo je napisal umrl znameniti nemški odvetnik in pisatelj Alsberg.

»Gugalnica«, izvrstna in zabavna veseloigra O. Schenpflugove, je ob premieri dosegla nedvomno največji uspeh izmed vseh veseloiger poslednjega časa. Občinstvo se je zabavalo in dajalo duška svojim simpatijam z burnim ploskanjem. V četrtek 22. tm. prejmejo to veseloigro abonente reda C.

Pri boleznih srca in poapnenju žil, nagnjenosti h krvavitvam in napadih kapi za sigurno »Franz Josefova« grenčica lahko izprazni črevesja brez vsakega napora. Znanstvena opazovanja na klinikah za bolezni krvnih cev so izkazala, da služi »Franz Josefova« voda posebno dobro starejšim ljudem. »Franz Josefova« grenčica se dobi v vseh lekarnah, drogerijah in specerijskih trgovinah.

Delavske zbornice za brezposelne. Delegacija predstavnikov vseh Delavskih zbornic se je zglasila te dni pri ministru za socialno politiko in narodno zdravje in ga prosila, naj bi čimprej uveljavil pooblastila v finančnem zakonu, da se poveča rok, ko imajo brezposelni delavci in nameščenci pravico do podpore pri borzah dela na 20 tednov v letu. Delegacija je tudi prosila ministra, naj bi se letošnjo zimo preko borz dela organizirala podpora brezposelnim v obliki kurjave in najvažnejših življenjskih potrebščin. Iz sredstev, ki se zbirajo pri banovinah v fonde za javna dela, naj bi se izločilo od 10 do 15% in ta denar naj bi dobile borze dela, da bi lahko podpirale brezposelne. Ta sredstva naj bi se povečala s socialnim davkom za brezposelne in državno dotacijo borzam dela.

Most med Jugoslavijo in Romunijo. Načrti za veliki most čez Donavo pri Oršovi, ki bo vezal našo državo in Romunijo, so dogotovljeni in so stroški gradnje preračunani na 300 milijonov Din. Polovico stroškov bo plačala naša država, polovico pa Romunija. Most bo gradila francoska družba Batignolles. Služil pa bo most železniškemu in cestnemu prometu, za pešce pa bodo posebni hodniki.

Drzna tatvina. Ko se je včeraj dopoldne za trenutno odstranila iz stanovanja zasebnica Ivanka Smornikova v Gosposki ulici, se je splazil nekdo v njeno stanovanje in ji odnesel iz omare dve volnjeni ženski jopci, vredni nad 800 Din. — Smornikova je osumila tatvine neko žensko, ki hodi od hiše do hiše in prodaja kokoši.

Ukradeni kolesi. Vrtarju Francu Spinglerju je preteklo soboto zvečer neznan »ljubitelj« koles odpeljal izpred nekega hotela žensko kolo. Spinger ima okrog 1000 Din škode. Pred okrajnim glavarstvom pa je v soboto dopoldne neznan zlikovec ukradel posestniku Konradu Poliču iz Partinje kolo, ki je vredno 800 Din. Oba oškodovanca sta prijavila tatvino policiji.

Millionske poneverbe pri zagrebški občini. Pri zagrebški mestni blagajni so prišli na sled poneverbam, ki znašajo, kakor poročajo listi, 3 in pol milijona Din. Poneverbe so zagrešili 4 mestni uslužbenci in neka uslužbenka.

Vremensko poročilo mariborske meteorološke postaje. Davi ob 7. je kazal toplotomer 6.4 stopinj C nad ničlo, minimalna temperatura je znašala 4.1 stopinj C nad ničlo; barometer je kazal pri 17 stopinjah 742 reduciran na ničlo 740; relativna vlaga 98, vreme je jasno in tiho vremenska napoved pravi, da se bo vreme poslabšalo.

„Čuvajte Jugoslavijo!“

Gospodarske vesti

Zapadle davke za IV. četrtletje 1934. Davčna uprava za mesto Maribor razglašala: V smislu čl. 148. zakona o neposrednih davkih je potekel 15. novembra t. l. skrajni rok za plačilo IV. četrtletnega obroka, in sicer zgradarine, pridobnine, davka na poslovni promet in luksuzni davek (pavšaliranega), rentnine, davka na neozemljene osebe, družbenega davka in vojnice; dne 1. novembra t. l. pa je potekel skrajni rok za plačilo II. polletnega obroka zemljarine in uslužbeni davek z izrednim doprinosom in izredni davščini za bednostni fond za mesec oktober t. l. V smislu čl. 26. uredbe o zavarovanju, prisilnem izljanju in neizterljivosti davkov opominja davčna uprava vse davčne zavezance, ki so zaostali s plačilom teh, kakor tudi vseh že poprej v plačilo zapadlih davkov in taks, da jih plačajo v osmih dneh, sicer se bo uvedla prisilna izterjava v smislu uredbe.

Delo davčnega odbora. Na podlagi določil čl. 116 zakona o neposrednih davkih se razglašala, da bodo od 17. novembra do 2. decembra 1934 od 8.—12. ure v vložišču mestnega poglavarstva razgrnjeni sezname o davčnih osnovah zavezancev, o katerih predmetih bo razpravljala davčni odbor. Dnevi razprav bodo od 3. 12. do 20. 12. 1934 z začetkom ob 8.30 uri, in sicer bo davčni odbor razpravljala po vrstnem redu, ki je razviden v 4. razpredelu razgrnjenih seznamov. Davčni zavezanci se posebno opozarjajo na odstavek 6. 7. 8. in 9. zakona o neposrednih davkih.

Naš letošnji pridelek. Ministrstvo za kmetijstvo je izdalo uradne podatke o količini letošnjega pridelka, iz katerih posnemamo: Pšenice smo pridelali za 18.6 milijonov metrskih stotov (lani 26.3 milj. met. stotov), ječmena za 4.08 milj. met. stotov (lani 4.63 milj.), rži za 1.95 milj. (lani 2.45 milj.), ovsa 0.376 (lani 0.37) met. stotov. Donos kornice je letos ocenjen na 47.845.530 met. stotov (lani 36.037.700 met. stotov).

Obrtniški sejem v Ljubljani. Krajevni odbor za Obrtniški teden v Ljubljani je dokončal vse priprave za obrtniški sejem. Na tem sejmu, ki bo v treh velikih dvoranah črčavske hiše g. Drogenika na Mestnem trgu (preje Suttner), bodo razstavljeni tipični rokodelski izdelki, ki naj pokažejo pristnost, kvaliteto, okus in umetnost rokodelskega dela. Med obrtništvom iz Ljubljane in vseh krajev dravske banovine vlada za ta sejem veliko zanimanje. Nekateri ne bodo razstavili samo svojih izdelkov, temveč bodo tudi kazali, kako se vrši delo: čevljar bo šival in koval gorske čevlje, steklogravev bo graviral itd. Ker je prostor jako obsežen in lep, aranžman pa v dobrih rokah arhitektov, bo vsa prireditev izvedena v taki obliki, da bo prišlo obrtnikovo delo res do veljave.

Službeni list banske uprave dravske banovine objavlja v svoji 93. letošnji številki uredbo o prepovedi ustanavljanja trgovinskih obratov velikega obsega; po pravku o uredbi o zaščiti kmetov; dopolnitev v pravilniku za hranilno in čekovno službo pri poštah in v navodilih za poslovanje s Pošto hranilnico; pojasnilo o finansiranju mestnih poglavarstev za čas od 1. januarja do 1. aprila 1935; izpremembo v pravilniku o organizaciji; notranjem delu in vzdrževanju službe v državnih bolnišnicah; dopolnitev pravilnika za izdajanje ostankov zastav in depozitov Petrograjske zastavne banke in Ruske državne banke; objave banske uprave o pobiranju občinskih trošarin v l. 1934. in razne objave iz »Službenih novine«.

Novelizacija invalidskega zakona. Komisija za spremembo in dopolnitev invalidskega zakona nadaljuje svoje delo in je imela te dni važno sejo, ki ji je prisostvoval minister za socialno politiko in narodno zdravje dr. Novak. Glavno vprašanje, o katerem so razpravljali, je bilo, naj bi se izpopolnil invalidski zakon v okviru finančnih sredstev v korist vojnih invalidov in rodbin padlih ali umrlih vojnih invalidov.

Zatiranje veneričnih bolezni. Minister za socialno politiko in narodno zdravje je izdal navodila glede zakona o zatiranju spolnih bolezni in pravilnik o izvrševanju tega zakona.

Mestni

proračun v luči novega zakona Podrobna navodila finančnega ministra

Finančni minister je na temelju zakona o mestnih občinah izdal navodila za sestavljanje proračunov mestnih občin za leto 1935-36. Ta navodila so letos važna v toliko, ker je nedavno bil uveljavljen novi zakon o mestnih občinah in treba nove proračune sestavljati že na podlagi določb tega novega zakona.

Po novem zakonu se spreminja sestavljanje proračuna v prvi vrsti zaradi tega, ker se mora proračunsko in računsko leto začeti in končati s proračunskim in računskim letom po državnem proračunu. To pomeni, da bo trajalo odslej proračunsko leto od 1. aprila do 31. marca prihodnjega leta, računsko leto pa od 1. aprila do 31. avgusta naslednjega leta.

Navodila za sestavo proračunov mestnih občin obravnavajo v uvodu potrebo uravnoteženja, ki se mora izvesti v prvi vrsti z zmanjšanjem izdatkov. V proračun morajo biti vnešene vse vrste občinskih dohodkov in izdatkov, in to v polnem kosmatem znesku brez odbitkov. To se nanaša zlasti na dohodke. Proračun mora biti sestavljen in izdelan v smislu obrazca, ki je priložen navodilu. Dosedanji način sestave proračunov večine naših mestnih občin po »proračunskih glavačih«, je bil nepraktičen, ker se pri tem sistemu enaki izdatki ponavljajo tolikokrat, kolikor ima proračunskih glav dotični proračun.

Vsi občinski izdatki in dohodki po kakršnikoli osnovi morajo biti vnešeni v proračun. Na osnovi novega zakona o mestnih občinah se smejo dohodki in izdatki mestnih podjetij, ustanov in fondov, izkazati v ločenih proračunih, ki morajo biti priključeni splošnemu občinskemu proračunu, v katerem pa morajo biti vnešeni predvideni saldi, to so dohodki, ki jih dajejo mestna podjetja mestni občini ali pa subvencije, odnosno dotacije, ki jih daje občina svojim podjetjem.

Po novem zakonu o mestnih občinah morajo biti proračuni mestnih občin sestavljeni najkasneje tri mesece pred pričetkom proračunskega leta, to je, do 1. januarja l. 1935. Tako sestavljen proračun mora biti na vpogled občanom pet dni. Po tem roku se proračun z napravljenimi pripombami predloži mestnemu svetu, nato pa se s sklepi in pripombami mestnega sveta pošlje nadzorstvenemu oblastvu, ki je dolžno pregledati proračun in ga dostaviti finančnemu ministru najkasneje poldrugi mesec pred pričetkom proračunskega leta, to je do 15. februarja 1935. Nadzorstvena oblast lahko napravi svoje utemeljene pripombe in če mestni svet ne osvoji teh pripomb, pošlje nadzorstvena oblast proračun s svojimi pripombami ministru za finance najkasneje mesec dni pred pričetkom proračunskega leta, to je do 1. marca.

Navodila finančnega ministra razpravljajo nadalje obširno o izdatkih in pravilu med drugim, da se mora v pogledu materialnih izdatkov postopati po pravilniku o uporabi pisarniškega materiala, pribora in opreme v državnih uradih in ustanovah, ki je bil izdan 18. maja 1932. Vsi izdatki po občinskem proračunu morajo biti razdeljeni na proračunske partije, partije pa na proračunske pozicije ali postavke, ki se dele na podstavke. V opombah k obrazcu za proračun je med drugim navedeno, da se posojila v nobenem primeru ne smejo sklepati za kritje proračunskega deficita in za one izdatke, ki so v proračunu predvideni. Nadalje navajajo navodila vse priloge, ki jih je treba predložiti, ko zahteva občina odobritev za sklepanje posojila. Za merilo pri sestavljanju proračuna dohodkov morajo služiti doseženi dohodki v letošnjem letu. Stopnja doklade ne more biti v nobenem primeru večja od stopnje, ki je bila odobrena za tekoče leto. Uvajanje novih dajatev in davkov se ne bo odobrilo, nasprotno, tudi pri obstoječih davkih je treba izvršiti revizijo in je treba one, ki so v pretežnih primerih previsoki in ne ustrezajo vrednosti proizvoda ali usluge, za katero se pobirajo, ukiniti ali zmanjšati. Stopnja doklade mora biti enotna za vse oblike neposrednih davkov in za vse davčne obvezance v isti občini.

Uredba o izvajanju proračuna tvori sestavni del proračuna in sme vsebovati samo one odredbe, ki so v tesni zvezi s samim proračunom. Končno posvečajo navodila posebno pažnjo tudi osebnim izdatkom. V predlog proračuna se ne smejo vnašati nobena nova mesta ali nezasedena mesta po sedanjem proračunu. V primeru, da se v teku izvrševanja proračuna izprazni katero mesto neobhodne potrebe, se mora za izpolnitev tega mesta pred postavljanjem zahtevati odobritev pristojne oblasti. To mora biti predvideno tudi v uredbi o izvrševanju proračuna. Vse nepotrebne osebe je treba eliminirati iz občinske službe. Nobena napredovanja osebja se ne morejo izvršiti, dokler ne izda občina statuta po zakonu o mestnih občinah. Pri sestavljanju proračuna je potrebno upoštevati, da plače in položajni dodatki osebja v občinski

Ribniško selo

Dosedanja dela in nekaj nasvetov

Bil je res vesel dogodek za prebivalce Ribniškega sela in Vinarije, ko so po tolikem času vendarle zažarele ob ribnikih 4 električne žarnice. Toda še večji pa bo dogodek, ko bodo zažarele električne žarnice v Ribniškem selu in v Vinariji. Pričakovati je, da bo banska uprava čim prej podpisala in odobrila proračun in tako omogočila realizacijo elektrifikacije tega še vedno v egiptovsko temo zavitega kotička, in to še pred božičnimi prazniki.

Omenjene 4 električne luči ob ribnikih bi bili morali postaviti z denarijem, ki ga je votirala banska uprava, a se je nasprotnikom leve ribniške razsvetljave posrečilo, da so pri merodajnih činiteljih iz nerazumljivih vzrokov dosegli popolno ukinitvev dela. Ko se je po letu dni ponovno sestala komisija, se ji je posrečilo pričetno delo obnoviti in izpopolniti tako daleč, da so omenjene 4 luči vendar zažarele in razsvetljujejo precej neprijazno okolico, pa so se ponovno zbrali nasprotniki in protestirali proti omenjeni elektrifikaciji. Uspeh njihovega protesta še ni znan, pričakovati pa je, da bodo merodajni činitelji tokrat tem ljudem primerne odgovorili, da se ne bo prerokovana verzija o prekinitvi elektrifikacije celotnega preostalega dela na škodo večine uresničila.

Prebivalci tega okoliškega predela moramo priznati vso čast in zahvalo občinski upravi košaške občine, da je vsaj za silo okolico ribnika toliko uredila, da je podobna civiliziranemu svetu. Treba pa bo še temeljitega popravila. Neobhodno je potrebna ograja pri drugem ribniku, posekati bi se moralo nepotrebne grmičevje ob glavni cesti, preprečiti bi se moralo zbiranje in skrivanje delomirnežev in prostitutk, kar vzbuja že javno grajo. Umetno bi bilo, da bi se ustanovilo morebiti olepševalno društvo, ki bi si nadelo nalogo preurediti to prijazno dolinico v pravo šetališče in s tem center privlačnosti vseh Mariborčanov in tujcev, ki ob priliki kakega obiska Maribora prav radi in v velikem številu zaidejo v ta idilični kotiček.

Mestno olepševalno društvo pa bi kaj lahko uredilo pri ribnikih male akvarije in miniaturni zoološki vrt z izrazito našimi divjimi živalmi. Nekaj takega bi bilo celo s tujsko-prometnega stališča posebnost Maribora. Na to naj bi mislili, preden se bo okolico Treh ribnikov razparceliralo. Prijatelji ribic in živali pa bi se naj oglasili k besedi. Če se bi to vsaj deloma uresničilo, potem bomo lahko res s ponosom naglasili, da je Krčevina najlepši del Maribora in da jo čaka lepa bodočnost.

Napaka.

Večkrat sem že slišal, da primerjajo ženska usta popkom rdeče vrtnice.

Res je, toda napaka je v tem, da ostane popek čisto zaprt.

O n: Zakaj pa, dušica?

O n a: Ker bi vedno, kadar bi šla mimo draguljarne, mislila na to, kako bi razveselila svojo ženo, če bi ji prinesla lep nakit.

službi ne morejo biti večji od plač in položajnih doklad državnih uslužbencev istega razreda in istih kvalifikacij. Priстойni organi, ki so pooblašteni za pregled in odobrenje občinskih proračunov, morajo skrbeti, da se bodo ta navodila upoštevala, ker bodo morali sicer odgovarjati paragrafom zakona o uradnikih.

Na temelju paragrafa 155. zakona o mestnih občinah ostanejo vsi odobreni proračuni mestnih občin po dosedanjih predpisih v veljavi tudi še po koncu leta 1934, in sicer po načelu dvanaestin do 1. aprila 1935, to je do pričetka novega proračunskega leta. Potemtakem se bo za čas od 1. januarja do 1. aprila prihodnjega leta vršilo občinsko finančno gospodarstvo po dvanaestinah že odobrenega proračuna za l. 1934, pri čemer se bodo nujne spremembe morale izvršiti po določbah § 120. zakona o mestnih občinah, to je, da bo prenos kredita iz ene pozicije na drugo v isti partiji odobral mestni svet, prenos kredita iz ene partije na drugo pa po odobritvi mestnega sveta še finančni minister.

Ptuj

Ptujske komunalne zadeve

V četrtek 15. t. m. se je vršila redna javna seja mestnega sveta, kateri je pred sedoval mestni župan g. Ladislav Jeršič. Pri prvi točki je mestni svet sklepal o določitvi dveh članov za podpis sejnega zapisnika po novem občinskem zakonu. V ta namen sta bila določena občinska svetnika dr. Fermevc in Arnejčič.

Pri poročilih je župan uvodoma omenil, da je banovinski odbor za žalne svečanosti za blagopojnim viteškim kraljem Aleksandrom I. Zediniteljem, naročil sporočiti tudi vsem članom mestnega sveta zahvalo za trud, ki so ga uložili, da je prebivalstvo širom cele dravske banovine na dostojen način in z globokim čuvstvom spremljalo v duhu poslednje pot našega viteškega kralja, ter počastilo spomin tvorca in rešitelja naše domovine.

Nadalje je g. župan sporočil, da se je mestna občina obrnila na Osrednji urad za zavarovanje delavcev in na ministra socialne politike, da se mestni občini v Ptuj podeli posojilo v znesku 3.000.000 Din, ki naj bi predvsem služilo za konventiranje obstoječega dolga pri Mestni hranilnici v Ptuj. G. minister za socialno politiko je sporočil, da bo to prošnjo priporočil v ugodno rešitev ter je upanje, da ji bo vsaj deloma ustreženo.

Ker je nakazani kredit banske uprave za regulacijo Grajene v znesku 50.000 Din že izčrpan, je mestni župan ponovno interveniral pri banski upravi za nadaljnjo subvencijo v znesku 50.000 Din, ki se je letošnje leto tudi zagotovila, tako, da so kreditna sredstva za regulacijska dela do nastopa zime predvidoma na razpolago.

Za županovim poročilom je sledilo poročilo upravnega odseka, in so bili med drugim sprejeti sledeči predlogi: Mestna občina prispeva za napeljava telefona v razne kraje v Halozah znesek 3.000 Din. Za cestne pometače se dovoli nabava novih plaščev.

Prispevek za izdajo revije »Kronika slovenskih mest«, in sicer za eno tiskano stran, ki se bo nanašala na območje Ptuj, se dovoli znesek 200 Din.

Prosilcu Ivanu Šalamunu se odproda parcela za stavbišče po 6 Din za kvadratni meter.

Sledilo je poročilo pravnega odseka in so bili sprejeti sledeči predlogi: V domovinsko zvezo mestne občine ptujske se sprejmeta Dragotin Koren in Mihael Brenčič. Zagotovitev sprejema v domovinsko zvezo Adalberta Weilanditsa se odkloni, ker za zagotovitev sprejema niso dani zakoniti pogoji.

Za podpisovanje obveznih listin po § 96. zakona o mestnih občinah, se določita načelnik upravnega in pravnega odseka, kot njihova namestnika pa podnačelnika obeh navedenih odsekov.

Nagrada za verouk na meščanski šoli za kateheta se določi 14 Din na uro.

Po javni seji se je vršila tajna seja, na kateri so med drugim izvolili dva člana za revizijo uradništva po § 159. zakona o mestnih občinah. Izvoljena sta občinska svetnika Gorup in Ogorelec.

A. K. Grin:

Bogastvo

Roman.

»Prepozno, prepozno!« je vzdihoval oni. Roke, ki jih je hvaležno dvignil proti nebu, so mu omahnile navzdol, glava je spet počivala na blazini, le v očeh se je lesketalo veselje nad zmago.

»Kaj ne, da me ne varate?« je vprašal še enkrat. »Zares sem dobil pravdo?«

Cutting se je priklonil pritrujoč in vzel iz žepa več listin, ki jih je bolnik pogledal s ponosnim nasmehom. Videlo se je, da je ta pogled okrepčal njegove sile.

»Vedel sem, da imam prav, pa nisem verjel, da mi sodišče pritrdi. O, da bi mogel še dva, ali en dan živeti, hotel bi...«

Odvetnik ga je prekinil.

»Imate kake sorodnike.«

»Nikogar, niti najoddaljenejši ne,« je odgovoril bolnik.

»O Bog,« je zaklical odvetnik: »kaj bo z denarjem?«

»Koliko je?« je vprašal Delancy.

»Neizmerna vsota, mnogo stotisoč.«

Bolnik je pomembno pogledal po revni sobi, ki bi bila preslaba za najrevnejšega dninarja.

»Stanarino sem dolžan,« je zaklical in se spet obrnil proti meni. »Prosim, bi bili tako dobri in plačali lastnici te sobe v moji navzočnosti vse, kar ima terjati. Mogoče bo potem manj znerjala in mi ne bo več prinašala čaja mrzlega ko led.«

Ko je Cutting potrpežljivo hitel k vratom, se je zaslislal nagel ropot, a v veži ni bilo nikogar, da je moral dvakrat klicati, preden je prišla zoprna starka na spregled, ki je bila očitno edina stanovalka v tem stanovanju.

»Koliko vam je gospod dolžan,« je vprašal odvetnik na kratko, ko se je njen zlobni obraz pokazal med durmi.

»Sto dolarjev.«

»Ne, ne,« se je oglasilo s postelje.

Odvetnik je zarnal rok, naj se bolnik pomiri.

»Sto dolarjev!« je ponovil strogo. »Zato, da ste mi dali prazno sobo, raztrgano posteljo in ste ga pustili gladovati! Povem vam, žena, kaj podobnega še nisem doživel. Kje je obleka gospodova, njegova ura, njegove knjige, ki so stale na tej polici?«

»Ni jih več, zastavila jih je.«

»In vam je dal denar. Kar zaslužite ni niti deset dolarjev... vam pa sodi mesec dni prisilnega dela. Dvakrat in trikrat ste bili plačani za vse, kar je prejel od vas; nasprotno, vi ste dolžni nje-

mu! On mora zahtevati sto dolarjev od vas, ki jih vi hočete imeti. Knjige, ki ste mu jih ukradli, so bile veliko več vredne.«

Njen rjav, zagoreli obraz je posinel. Niti besedice ni spregovorila, se odstranila in ni je bilo več na spregled. Odvetnik se, je tiho smejal, vrgel za njo srebrnjak in zaprl za njo vrata.

»Oprostite,« je rekel, »pa če tudi oro-pajo bogate može, ne morem mirno gledati.«

Bolnik je postal čudno bled, da se je odvetnik začel bati, da mogoče umre, preden izjavi svojo poslednjo voljo, zato mi je zašepetal, naj grem takoj po zdravnika.

Ko sem se hotel odstraniti, se je bolnik tako razburil, da sem začuden obstal.

»Recite svojemu prijatelju, naj ostane,« je šepetal odvetniku na uho, pa tako, da sem še slišal. »Spominja me na mojega ljubega, umrlega brata in mi vrača spomine in radost; naj me ne zapusti.«

»Gre po zdravnika. Vi potrebujete okrepčilo in zdravniško pomoč. Gotovo stanuje zdravnik v bližini, takoj se vrne z njim.«

»Zdravnik stanuje na nasprotni strani, toda ne maram ga, ker je brezsrčen. Go-

spod naj pokliče drugega, vendar naj ne izostane dolgo; nerad bi umrl preden se on ne povrne.«

Ko sem se vrnil v spremstvu slovečega zdravnika Downesa, sem opazil na obrazu prijatelja in bolnika spremembo. Zadnji se mi je zdel še bolj razburjen, kakor sem ga bil zapustil in prvi me je opazoval z začudenimi pogledi. Ko je stopil zdravnik k postelji, vprašam Cuttinga, kaj se je prigodilo.

»Bolnik je ves čas govoril o vas, se zanimal za vaše razmere in ako je vaša preteklost neomadeževana. Če bi se ne kazal zadovoljnega po moji izjavi, da imate sami lastno lepo premoženje, bi mislil, da vam hoče zapustiti del svojega premoženja.«

»Kam vendar mislite?« sem vzkliknil in nisem se mogel ubraniti neprijetnega občutka in sem si želel, da bi me prijatelj ne bil vzel s seboj.

»Napraviti mora svojo oporoko, sicer bodo prepri brez konca,« je pripomnil odvetnik. »Da bi imel vsaj sorodnike! Kako naj razpolaga s premoženjem? Ne preostane mu časa, da bi premislil.«

»Saj bi vendar lahko zapustil kakemu dobrodušnemu zavodu.«

Cutting je odkimal. Med tem je pristopil zdravnik.

(Se bo nadaljevalo.)

Sport

Tekmovanje za prvenstvo LNP

ISSK MARIBOR SI JE VČERAJ PRIBO RIL DVE, ILIRIJA IN ČAKOVEČKI SK PA PO ENO TOČKO. ČAKOVEČKI SK KREPKO VODI V PRVENSTVENI TABELI. RED IN MIR NA IGRIŠČIH V MARIBORU IN ČAKOVCU.

Včerajšnja prvenstvena nedelja je minila v znamenju mariborskega »derbyja«. Drugi del prvenstvenega programa se je odigral v Čakovcu, kjer sta si Ilirija in ČSK delila točke. V Mariboru je ISSK Maribor odvezl SK Železničarju dve dragoceni točki in se tako plasiral na tretje mesto prvenstvene tabele, ki po včerajšnjih tekmah izgleda takole:

Čakovečki SK	5	3	2	0	18:6	8
SK Železničar	4	2	1	1	8:5	5
ISSK Maribor	4	2	1	1	8:8	5
SK Rapid	5	2	0	3	10:10	4
SK Celje	5	2	0	3	8:9	4
SK Svoboda	5	1	1	3	9:24	3
ŽSK Hermes	2	1	0	1	6:4	2
SK Ilirija	2	0	1	1	2:3	1

ISSK Maribor:SK Železničar 1:0 (0:0).

To tekmo smo že od nekdaj smatrali za nekakšen višek v nogometni sezoni in so prvenstvene tekme med lokalnimi rivaloma s sportnega stališča res pravi užitek, tako da je bil srečanjem med ISSK Mariborom in Železničarjem brez velikih krivic nadet naziv »derby«. Zato sta se tudi polnili igrišči ob vsakem »derbyju«, dokler se ni začelo opažati vse preveč vidno nazadovanje našega nogometa. Poslednja tekma pomladi se je že vršila, vsaj glede obiska, v znamenju borbe drugorazrednih tekem. Tudi sportno ni mnogo zaostajala za temi.

Letošnja jesenska prvenstvena borba je zopet zvalila precejšnje število gledalcev na igrišče. Ni jih bilo mnogo pod tisočem. Prisostvovali so igri, ki res še ni bila na onem višku, kot smo ga mogli z veseljem ugotavljati nekda. Vse pa kaže vendar že soliden napredek in morda niso prav brezupna upanja, da se bo nogometni nivo Maribora sčasoma vendarle zopet nekoliko dvignil.

Včerajšnja tekma je bila le do neke mere zanimiva, v splošnem pa tipično prvenstvena. Nudila je nekoliko napetih momentov, sicer pa je potekla brez dramatičnih intermezov. Preveč sta bili obe moštvi neenotni, da bi se bila mogla razviti lepa borba. Le to je treba poudariti, da je potekla v splošnem fair, če odštejemo par močnejših nezogibnih »foullov«, za kar gre predvsem zasługa avtoritete sodniku, ki je obdržal igro do konca v rokah.

Za ISSK Maribor je dosegla ožja obramba zmago. Ta del moštva je bil sploh najmočnejši del enajstovke. Korenov zopetni debut za belo-črne se je povsem posrečil; kaže da je ISSK Maribor

s Korenom zopet dobil prav dobrega vratarja. Odbijal je žogo sigurno in ubranil več sigurnih stvari. Branilca sta se prav lepo izpopolnjevala, bila sta v razdiranju prav sigurna in je zlasti podčrtati koristno igro Najžarja. V srednji liniji pa belo-črni niso imeli najboljše zasedbe. Zadoljil je povsem edino Gomol, zlasti v prvem polčasu, potem pa je moral svojo pozornost vse preveč posvečati tudi desni strani. Zelo slab je bil Herman, Kirbiš malo boljši. V napadu pa so imeli belo-črni prav močno orožje ki se je pa skrhalo na Železničarjevi ožji obrambi. Do kazenskega prostora je še nekam šlo, potem pa je prišlo le redko do pametnega zaključka s strelom na go, kar pa je bilo takih strellov, je razen enega, vse posnel Švajhofer. Zelo sta ugajali krili, ki sta nenehoma uprizarjali bege v nasprotno polovico. Pri tem je bil Drago nevarnejši, zlasti tudi kot strelec. Trio je v sodelovanju s krilci lahko prihajal naprej, ni se pa v njem nihče obnesel kot strelec.

SK Železničar je imel zelo slabo napadalno vrsto. Vsi od kraja so se predvsem slabo postavljali, tako da so jim na sprotni krilci pobrali vsak pas. Žog tudi niso znali držati; o kakšni posebni prodornosti ni bilo sluha. Prav tako o kombinacijah. Leva stran napada je bila pri vsem tem nekoliko agilnejša od desne strani, ali že notranji trio je ves čas »plaval«. Krilci so bili dobri in to predvsem zaradi razmeroma dobrega starta. Neprestano so pošiljali žoge naprej. Le v dodavanju bi bilo želeiti malo več preciznosti. Kot celota je srednja vrsta Železničarja prišla mnogo bolj do izraza, bila je tesno povezana z napadom. Obramba je bila prav dobra, zlasti Antoličič.

Obe moštvi sta imeli precej zrelih šans. Od teh je ISSK Maribor izkoristil eno, dočim SK Železničarju ni uspelo realizirati. Železničarski napad je parkrat sicer skušal izenačiti, pa mu je dobro razpoložena obramba ISSK Maribora prekrizala račune. V napadu belo-črnih so pa par lepih prilik v prvem polčasu prav začetniško upropastili, še preden je prišlo do poskusa izbiti kaj iz njih.

Edini gol dneva je padel v 6. minuti drugega polčasa, in sicer po Milošu.

Sodil je g. Deržaj iz Ljubljane objektivno in z malimi izjemami tudi dobro.

V predtekmi je druga mladina ISSK Maribora zmagala nad drugo mladino SK Svobode s 4:1 (2:1).

Dopoldne se je odigrala prvenstvena tekma rezerv ISSK Maribora in SK Že-

lezničarja. Zmagali so Železničarji s 3:2 (1:1).

Čakovečki SK:SK Ilirija 2:2 (1:1).

Ilirija je morala včeraj na težko pot v Čakovec. Dosegla je neodločen rezultat in tako prvo točko. Težka je bila borba z ambicioznimi Čakovčani, vendar se je končala brez vsakega incidenta. Tekma je bila zelo živahna, temperamentna in ostra, vendar pa v mejah fairnesse. V prvem polčasu so bili domačini v znatni premoči, niso pa znali te premoči izkoristiti. V drugem polčasu je bila igra kolikortoliko izenačena. V 40. minuti prvega polčasa je prišla Ilirija po lepo streljanem kotu po Pogačniku v vodstvo, štiri minute pozneje pa ČSK na enak način po Vašu. V drugem polčasu in sicer v 26. minuti je Unterreiter zagrešil 11 m, ki jo je pretvoril Vamplin v 2:1 za ČSK, v 38. minuti pa je sodnik diktiral zaradi problematične »roke« 11 metrovko proti ČSK, ki jo je Berglez zapodil v mrežo: 2:2.

Sodil je dobro g. Nemec iz Maribora.

SK Ptuj:SK Drava 5:1 (1:1).

Prvenstvena tekma, ki se je včeraj popoldne odigrala na igrišču SK Drave, se je končala po ogorčeni borbi z rezultatom 5:1 v korist SK Ptuj. Po poteku igre sodeč bi še najbolj ustrezal neodločen rezultat. »Drava« je bila ves čas igre močnejši nasprotnik, zlasti v prvem polčasu, ko se je večinoma igralo v polovici SK Ptuj. Neodločnost napadalne vrste pa je pokvarila vse šance. Nasprotno pa je na-

pad SK Ptuj igral mirno in je izkoristil skoro vse prilike. Ostri igri obeh nasprotnikov sodnik g. Bizjak iz Maribora nikakor ni bil kos, tudi mnoge njegove odločitve niso bile vedno pravilne in je zaradi tega »Drava« trpela mnogo več kot SK Ptuj. Krasno vreme, in ker je bila tekma lokalni »derby«, je privabilo na igrišče izredno mnogo občinstva, ki pa se je vedlo vse prej kot disciplinirano.

Ostale nogometne tekme.

Ljubljana: Hašk:Primorje 2:1 (0:1).

Zagreb: Gradjanski:Slavija (Varaždin) 5:0 (2:0). Prva elitna turnirna tekma za državno ligo.

Gradec: FC Graz:Sturm 3:2; Südbahn:GAK 3:1; Sportklub:Hakoah 3:0; Austria:Donawitz 2:1. Prvenstvene tekme.

Praga: Kladno:Židenice 2:1; Slavija:Teplitzer FC 2:2; Sparta:DFC 7:3; Bohemians: Prostějov 3:3; Čehi & Karlin: Kolín 3:2.

Pariz: Arsenal (London): Racing-klub 3:0 (80.000 gledalcev).

Dunaj: Wacker:Hakoah 4:3; Rapid: Sportklub 3:2; Austria:FC Wien 1:1; Vienna:WAC 2:0; FAC: Admira 1:1; Libertas:Favoritner SK 3:1.

Sokolstvo

Sokolsko društvo Maribor-Matica. Izredna odborova seja bo drevi ob 20. uri v društveni sobi. Dnevni red: »Proslava 1. decembra«.

Čudne posledice pretresljivih dogodkov

Mnogi ljudje z največjim užitkom klepetajo. Zgovorni ljudje neradi puste drugega do besede, vedno hočejo govoriti sami, vse vedo in na vse se spominjajo in spoznajo. So pa v tem pogledu še posebni primeri, ko gre najbrž za motnje v možganih ali zlezah. En tak primer proučujejo zdravniki v Ameriki. Gre za šoferja, ki govori noč in dan. Možu se je pripetila nesreča, da je povozil na križišču do smrti deklico. Prvotno je kazalo, da to ni zapustilo na njem nobenih sledov, toda v resnici ni bilo tako. Čez nekaj ur je začel sam s seboj govoriti in govoril je nepretrgoma izvzemši nekaj ur, ko se je pogreznil v globoko spanje. Tako govori že delj časa, drugače pa

ne kaže nikakih znakov duševne bolezni. Na vsa vprašanja odgovarja pametno in logično. Nobeno sredstvo, kar so jih poskusili zdravniki na njem, da bi ga izlečili, nič ne pomaga. — Podoben primer proučujejo zdravniki tudi v Chicagu. Neki inženjer že več tednov neprestano računa. Tudi on računa noč in dan, glavo si beli z najtežjimi matematičnimi problemi. Nedavno se je udeležil natečaja za gradnjo velikega mostu. Nagrade ni dobil, čeprav je žrtvoval za svoj načrt mnogo časa in truda. In od takrat neprestano računa. Tudi tu gre najbrž za motnje v živčnem sistemu in zdravniki upajo, da bodo nesrečneža končno le izlečili.

Službo dobi

BOLJŠEGA DELAVCA sprejem na stanovanje in hrano. Frankopanova ul. 15, dvorišče levo. 4730

Stanovanje

SOBO IN KUHINJO v Novi vasi oddam mirni stranki brez otrok. Vprašati Radvanjska c. 55, Maribor. 4726

Posojilo

POSOSILA manjša, kratkoročna daje Jugoslovanska hranilnica Kralja Petra trg. Sprejema vloge, otvarja tekoče račune. Domači hranilniki brezplačno. Nove in stare vloge izplačuje v celoti na željo vlagatelja. 4728

STAMPILJE T. SOKLIČ Mbr. Aleksandrova 43

Zastopnike sprejem

Kupujte svoje potrebnosti pri naših inserentih!

Citajte »Večernik«